

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

Виходить о годині 7. рано.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 700 М. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голандії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швейцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.	ОГОЛОШЕННЯ: Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 40 М., в „Надісланім“, в „Оповістках“ і некрологи 60 М. Між новинками і в редакційній часті 100 М. За дрібні оголошення 12 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50 процент дорожче.
--	--

Один прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

ШЕВЧЕННІВСЬКИЙ :: КОНЦЕРТ ::

Т-ВА „БАНДУРИСТ“ В КОРИСТЬ
УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ МОЛОДІ —
ВІДБУДЕТЬСЯ ДНЯ 29. МАРТА
1922. В САЛІ Т-ВА ЛИСЕНКА.
ПОДРОБИЦІ ПІЗНІШЕ. 821 1-1

Львів, 7. марта 1922.

Закриття української Тривуни.
Коротка звістка Пат-у про закриття „Української Тривуни“ у Варшаві найшла широкий відгомін в українському громадянстві. Маловажна сама по собі, дрібна і така буденна в умовинах теперішнього життя подія нагло виростає до розмірів, які ярко і всесторонньо ілюструють польсько-українські взаємини взагалі, а відносини наддніпрянських Українців до Польщі і навпаки спеціально.

„Українська Тривуна“ почала появлятися у Варшаві, значним середовищі наддніпрянської політичної еміграції, як щоденна газета з травня мин. року. Об'єднуючи біля себе найбільше зрілі, — так сказатиб — європейські кола Великої України, обстоювала вона ідею Української Народньої Республіки. Можна сміло сказати, що її політична лінія не була від нікого залежна, а тим самим „Українська Тривуна“ не була нічим офіціозом. Правда, знайшовшись на чужому ґрунті, без вичерпуючого знання умови польського життя, без знання одночасно польського конгломерату суспільства, без докладного пізнання психіки польського громадянства, редакція „Української Тривуни“ початково — не у гнів кажучи — виявляла значну дозу наївності у відношенні до польської дійсності. Нерідко щедроту слів, обіцянок, міражів бралася за можливість діл.

Коли ми однак звертаємо увагу на цю початкову недостачу критицизму з боку „Української Тривуни“, то не сміємо забувати, що її редакцію склали поступовці, широко-замашні ліберали, котрі завшиш польської дійсності початково може й бачили, а головню хотіли бачити в своїм ліберальнім освітленню, що це були люде, котрі думали, що — моляв — від Польщі починається Європа з її конституційністю і парламентаризмом, з її народоправством. Вони певно сподівались також деякої вдячності, бо ж армія У. Н. Р. своїми грудьми і кровю у великій мірі причинилася до здержання і відкинення большевицького наступу. Тоді то наддніпрянська армія здовж Дністра оборонила й Сх. Галичину, що тепер польська публіцистика так безсоромно записує на инший рахунок.

Та скоро прийшло розчарування. Мури зробив свою службу і його можна копнути. Те копнення відбулося в Ризі. І аж тепер наддніпрянській політичній еміграції

почала полуда спадати з очей, почали никнути міражі, а на їх місці зявилася страшна дійсність. Правда, ще в святочних хвилях говорилося про український Піємонт на Волині, про покликання Петлюри чи Прокоповича на становище адміністратора українських областей (без Галичини) під польської владою, але з тих земель доходили мимо всього сумніві висти. Опісля затихли і ті святочні балачки. „Українська Тривуна“ на дійсних фактах пройшла так потрібну школу критичності, визбулася наївності і почала малювати картини незавидного українського життя на Волині, Холмщині, Підляшшю й Галичині.

На кілька літ до війни д-р Мих. Лозинський мав в Києві відчит про пануючий тоді режим у Галичині та про взаємовідносини між Поляками і Українцями. Коли він змалював дійсний стан тих відносин і представив, що серед польського громадянства нема ні одної партії, ні одного гурта, що признавав би чинно права українського народу на вільне життя, то після відчиту зялася жива дискусія, в котрій із значною дозою сумніву, а то й недовірчivosti поставлено до змісту відчиту д-ра Лозинського. Неможливо, виключено, щоби нарід, що стогне в ярмі, міг топтати елементарні права другого народу. А коли згадати іще ославлене „рівні з рівними, вільні з вільними“, поміч польським легіонам в 1917 й 1918 р., наділення всіми правами дрібної польської меншости на Вел. Україні з боку українського уряду, відродження Польщі в супроводі великих кличів про самоозначення народів і т. д. — то будемо мати той духовий підклад того наївного неоправданого наддніпрянського польонофілства. До того ж наші наддніпрянські земляки привикли протиставити Польщу Росії.

Не багато треба було часу, щоб отверезіти і прийти до впрот противних заключень. А це отверезіння віяло з усіх сторінок „Української Тривуни“, котра визбувшись вільних і невольних ілюзій, дуже критично ставилася до ворожого українству національної політики Польщі в Галичині, Холмщині, Підляшшю, Волині. Безсторонно і докладно освітлювала вона те важке, невідраднє, просто трагічне становище, в якому опинилася в Польщі українська еміграція, а особливо інтернована армія.

Цей зворот в думках і поглядах „Української Тривуни“ дуже швидко придбав їй ширшу симпатію в українському громадянстві, здобув їй нові фаланги читачів і зосередив біля неї кращі публіцистичні й літературні сили. Особливо з вдячністю і признанням мусимо зазначити, що „Українська Тривуна“ в останнім часі ширю служила інтересам і змаганням східно-галицького громадянства. Позбавлені своєї національної преси, найшли ми

там місце для оборони нашої святої справи. І ще з більшим признанням мусимо підкреслити, що редакція „Української Тривуни“ ніколи не відмовила нам своєї оборони, хоч виставлялася на труси, переслідування, а тепер на закриття і опечатання редакції.

Нісля багатьох помилок сини обох Україн прийшли до переконання, що хоч у тяжкому лихолітті треба їм єднатися, брататися для спільної оборони, для досягнення спільних цілей.

Та це єднання дуже не подобалося польським офіційним колам. Проти „Української Тривуни“, як вже зазначено, розпочалася низка репресій в формі конфіскації, трусів в редакції і в редакторів; обвинувачування — visum te-

neatis! — в большевизмі, аж вкінці газету закрито, а редакцію опечатано.

Отсе епілог із „союзниками“. Розприслися ілюзії, чорна дійсність показала свої кігті. І щож? Краще пізно, як ніколи.

Та цей факт, наше співчуття до „Української Тривуни“ і наша пошана до згуртованих біля неї діячів — стануть основою до ще міцнішого єднання, до координування українських національних сил у спільному змагання до одної всеукраїнської мети.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Ольга Кобилянська.

(В 35 літню річницю літературної діяльності.)

З трійці, яка не все остаеться гордошами української літератури на переломі XIX і XX вв., великий момент боротьби за українську державність судилось пережити тільки Ользі Кобилянській. М. Коцюбинській, і Леся Українка відійшли, не дждавшись хвилі всеукраїнського зриву.

А появилася ця трійця на нашому літературному овиді підчас оживання українства після удару 76 р. по тамтій бік Збруча, підчас запусування коріння в глиб народних мас по цей бік Збруча.

За ними були Нечуй Левицький, Панас Мирний, Драгоманів, Олена Пчілка, сподвижники української сцени і науки та найтяжчий каміньський період діяльності творця „Мойсея“.

Останні позиції живцем в могилу пханої нації були вратовані перед ворожим заливом. Чергове покоління могло вже подумати про зближення до сонішних овидів європейської творчости, про активну боротьбу за права нації, про культ сильної, вільної індивідуальности.

Нові часи — нові пісні... І знаменне явище: між нечисленними співицями нової людини в українській літературі — дві жінки: Леся Українка і Ольга Кобилянська. Сестриниця Драгоманова, дочка першої української націоналістки, — і донька буковинських гір, яка виїшла з типово буковинської атмосфери, пересиченої румунсько-німецькою товариською культурою, поборола всі перепони і здійснила свою

мрію: зробилася українською письменницею!

Леся Українка — по влучному вислову Франка найбільш мужський поет Молодої України — блукає по давно минутих епохах в пошуканні за могутньою індивідуальністю борця, що не знає розладдї між думкою і чином.

Ольга Кобилянська — поетка нової людини, яка, пробудившись на тлі сірого оточення, непохитно змагає до своєї мети: як найповнішого, як найбільш гармонійного розвитку своєї індивідуальности.

„Мати таку свободу — пише в своїому дневнику героїня роману Кобилянської „Царівна“ — щоби бути собі цілю! Передовсім бути собі цілю, для власного духа працювати як бжолка; збогачувати його, збільшати, довести до того, щоби став сяючим, прегарним, хвилюючим, зоріючим у тисячних краках!“

Передовсім бути собі цілю й обробляти самого себе, з дня на день, з року до року. Рівняти себе, вирівнювати, щоби все було складне, тонке, миле. Щоби не осталося дисгармонії ані для ока, ані для серця, для жадного зі змислів.

Щоби жадоба за красою утихомирилася. Бути передовсім собі цілю, а опісля стати або для одного чимсь величним на всі часи, або віддатися праці для всіх. Боритися за щось найвище, сягаюче далеко поза буденне щастя.

Такий мій ідеал.
35 літ минуло, як Кобилянська

Пр. 69/22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Тривунал пресовий у Львові рішив на вносек Прокураторії Державної, що зміст часописи „Громадський Вістник“ ч. 12. з дня 3. марта 1922. в артикулі: 1) „Ганебний крок“ 1) межі словами „восвода у Львові“ а „квєстїонє правїсть“, 2) від слів „Чи справді п. Грабовскї“ до „воєвідських актїв“ містить в собі єство ад 1) злочину з § 65 а) к. з. ад 2) проступку з § 300 к. з. узнав доконану в дни 2. марта 1922 конфіскату за оправ-

дану і зарядив знищенє цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширвання того друкового пїсьма. Заразом видав наказ відвїчальному редакторуви той часописї, щоби се рішенє помїстив безплатно в найближшїм числї і то на першїй сторонї. Невиконанє того наказу потягає за собою наслідки предвидженї в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862. Д. п. д. № 6. ех 1863 а іменно за судженє за переступство на гривну до 400 Мкп. — Львів, дня 3. марта 1922. (Підпис нечиткий).

написала перше своє оповідання українською мовою „Вона вийшла заміж“ (появилось друком щойно в 1894 р. п. з. „Людина“). За цей час дала Кобилянська українській літературі довгу низку творів невичайної краси: повісті „Царівна“, „Земля“, „Нюба“, „В неділю рано зілля копала“, „Через кладку“, „За ситуаціями“ і кількадесять новел та поезій в прозі*).

Теми до своїх творів бере Кобилянська звичайно з життя інтелігенції, рідше з життя села.

Деякі її дрібні речі — це немов відготовчі студії до більших творів.

Сюжет чудової повісті „Земля“, яка являється свого рода епопеєю буковинського села згадується вже в „Царівній“.

Проблеми, які порушувала в своїх творах, продумувала Кобилянська до кінця, з своїми героями вела розмови довгими роками, досліджувала найінтимніші ворухнення їхніх душ і виводила їх перед читачів, овияних буйним життям своєї самотньої душі. Тому так багато в її творах ситуаційної настроєвості, тому на оточення героїв Кобилянської читач мимоволі, неспостережно для самого себе — дивиться очима її героїв.

Вони, герої Кобилянської, самотні, Найшовши себе, змагають до своєї мети, напуваючи оточення своєю багатю душою, достроюючи його до себе. Нераз виривається їм з душі дика мелодія самоти.

„Що це є, що кризь усей той блеск, котрий філює так розкішно кризь мою душу... ветсья щось немов жалібний креповий фльор? І що я помію того, що в моїх жилах пливе кров будучини, не маю будучини, не маю в життю своїм полудня?...

Коли чую музику — готова я вмірати.

Стаю тоді божевільно відважна; стаю велика, погорджуюча, любляча...

Що й залежить на мені, коли лиш музику чую!“

Та все вміють вони оволодіти дею мелодією. Не завязком роздвоєння душі стається вона, а навпаки — її силою.

Кобилянська не старається ніколи формувати думку читача, не змагає до ніякої тенденції, не нагинає, як багато з її попередників і сучасників в нашій літературі, кождо виміну думок між дієвими особами до оборони своїх етичних чи

* З новел окремо появились: „Людина“, „Некультурна“, „Природа“, дві збірки „Покора“ і „До світа“. Богато з оповідань Кобилянської й досі спочиває в річниках журналів та газет.

супільних поглядів. Вона лише читачеві повну волю толкувати кождо картину в своїх творах по своїому.

Важним чинником в творчості Кобилянської — життя природи. Герої її творів — це переважно діти буковинських Карпат. В описі їх досягнула Кобилянська незрівняної сили („Битва“, „В неділю рано зілля копала“). Визив природи на її героїв, головне в „Землі“ і „В неділю рано зілля копала“, доходить часом до границь містицизму.

Найкраще виходять у Кобилянської жіночі типи, як пр. Наталка Веркович з „Царівної“, Маня Обринська з „Через кладку“, Аглая Феліцтас з „За ситуаціями“. Вона перша вивела в нашій літературі тип модерної жінки, жінки, що вишла поза круг домашніх зацікавлень, не попадаючи в скрайности покищо неприродного у нас фемінізму. Тому її „Царівна“ — в українській літературі переломовий твір.

Творчість Кобилянської в значній мірі підсилена творчістю данського письменника Якобзена. Розкладання світла і тіней, кольористика, часом й будова творів Кобилянської нагадує неваз автора „Марії Грубе“ і „Нільса Ліне“.

Деякі критики, пишучи про Кобилянську, часто надуживали імені Ніцше, дошукували впливу німецького поета-філософа на світогляд Кобилянської. Маю враження, що Кобилянська ніколи не студіювала творчості Ніцше. Він їй як філософ наскризь чужий. А коли часом в творах Кобилянської попадаються цитати з Ніцше, так це мабуть з другої руки взяті, мандрівні вже афоризми.

Кобилянська живе від 1891 р. в Чернівцях. Підчас війни довелось великій письменниці пережити дуже важкі хвилини. Нераз доводилося їй голодувати.

В останніх часах щораз більше занепадає на здоров'я. Її мрією написати третю частину „Землі“.

Ювілей Кобилянської викликає живе зацікавлення серед українського громадянства. І в краю і на емірації святкується урочисто річницю 35-літної її діяльності.

Ознака популярности письменниці і зросту культурного рівня у українського громадянства.

М. Струтинський.

Пам'ятайте про пресовий фонд „Громадського Вісника“ і — Жертв проситься слати до Краєвого Союзу Кредитового у Львові (Ринок ч. 18.) на бімучий рахунок „Громадського Вісника“.

Фрагменти лихоліття.

I.

Проготовання до загальної браїні!

Starostwo powiatu lwowskiego,
L. 5.031/22.

Lwów, 312 1922.

Okólnik

do wszystkich Zwierzchności gminnych
w powiecie!

Одноśnie до тужешого polecenia z 28/1 1922 L. 13789 przesyłam wskutek zarządzenia władz wojskowych dołączone listy z wezwaniem wciągnięcia do nich popisowych rocznika 1901 nie tylko narodowości polskiej, lecz wszystkich popisowych rocznika 1901 bez względu na narodowość — a zatem: Polaków, Rusinów, Niemców i Żydów (!). Powyższe wpisy należy usku technić na podstawie wyciągów metrykalnych, po które natychmiast zgłosić się należy do odnośnych urzędów parafialnych, względnie izraelickiego Urzędu metrykalnego.

Rzeczony listy dokładnie wypełnione należy wraz z wyciągami metrykalnymi, przedłożyć starostwu po potwierdzeniu ich podaniem Naczelnika gminy i pieczęcią gminną w nieprzekraczalnym terminie do dnia 10. lutego br. pod zagrożeniem wysłania posłańca karnego na koszt Naczelnika gminy.

Starosta powiatu lwowskiego
Zeleski wr.

Wielebnym Urzędowi parafialnym obrz. rzym. i greck. kat. (wszystkim).
Wielebnemu Urzędowi paraf. e wangelickiemu we Lwowie i Dornfeldzie.

Izraelickiemu Urzędowi metrykalnemu (wszystkim)
do wiadomości — celem natychmiastowego wydania wyciągów metrykalnych popisowych ur. r. 1901. Naczelnikom gmin za ich zgłoszeniem się.

Starosta powiatu lwowskiego
Zeleski wr.

Posterunkom Policji państwowej (wszystkim)

do wiadomości z poleceniem dopilnowania naczelników gminy, aby natychmiast zgłosili się do władz wych urzędów parafialnych względnie metrykalnych po wyciągi metrykalne popisowych ur. 1901. bez różnicy narodowości i aby następnie dokładnie sporządzone listy przedłożyli starostwu dnia 0. 2. wraz z wyciągiem metrykalnym.

Starosta powiatu lwowskiego
Zeleski wr.

II.

Непошаньвання української мови.

„Izba Skarbowa we Lwowie,
Lwów, dnia 17. grudnia 1921.
L. 99.872 ex 1921. W. III. O. 1. X.

W myśl § 20 Instrukcji należy także ogłosić treść §. 96. Instrukcji z tem, że i wszelkie inne kwity stron również wystosowane być mają w języku polskim“.

Присилайте партійний податок на вил. нн. ч. 5.000 „Краєвого Союзу Кредитового“ у Львові,
Ринок 10.

Огляд французької преси.

(18—25 лютого 1922).

„Le Temps“ з 18. II. містить слідуєчу офіційну заяву: „Англійські і німецькі часописи подають нічим неоправдані коментарі про нинішні переговори французького правительства з урядом російських Сопітів. Французьке правительство не лише не вступило в офіційний контакт з правительством Сопітів, але навпаки з розмислу відкинуло пропозицію цього останнього, корисні для себе. Становище, яке підсуюють французькому урядові, є в суперечности з його політикою, яка має на меті порозуміння з союзниками відносно російських питань, щоби усталити спільну тактику супроти Росії“.

„Le Journal“ з 20. II. подає телеграму з Москви, яка стверджує

зріст франкофільської орієнтації в совітській політиці. „Очі всіх звертаються не до Лондону, а до Парижа“. Риков мав заявити: „Англійський капітал сколює Росію без великої користи для неї, між тим, як французький працюватиме з усею енергією, з рівною користю для обох сторін“.

„Le Petit Parisien“ з 23. II. доносить, що між французьким і англійським правительствами наступила згода відносно програми генуєвської конференції що до слідуєчих точок: 1) конференція не торкне ні одного мирового договору, 2) не порушить справи репарацій, 3) Союз Народів обійме контролю виконання рішень конференції і вирішить оставші питання. — Крім цих го-

деним, як тільки явиться можливість обернути його в життя, і кожде його знання з конечности і негайно входить в життя, як тільки в життю явиться його потреба. Я зараз ще глибше покажу правдивість тої думки, підносячи і влітаючи поняття, трактовані в сій і в попередній промові, до більшої цілості пізнання, освітлюючи ту більшу цілість новим світлом тих понять, та даючи їй вищу ясність, мушу лише наперед докладно означити правдиву сущність нового виховання, якого загальний нарис я власне закінчив.

Те виховання являється нам не лише штуркою образования вихованка до чистої моральности, як я се зазначив на початку нашої сьогоднішньої промови, а радше штуркою образования цілої людини, з ґрунту і цілковито, на людину. Сюда належать дві головні частини, перша з огляду на форму, щоби образовано дійсного, живого чоловіка аж до найглибших коренів його життя, а не лише самі тіни та схеми чоловіка, друга з огляду на зміст, щоби образовано без виімку та рівномірно всі конечні складові частини чоловіка. Ті складові частини, се розум і воля, і виховання має змагати до ясности першого і чистоти другого. До ясности першого треба одначе піднести два головні питання: наперед чого хоче властиво чиста воля і якими засобами можна діяти того хотіння, котра то часть обіймає в собі всі інші пізнання, потрібні вихованкови; опісля, чим є та чиста воля в своїй основі і сущности, що заливає в собі релігійне пізнання. Отже агаданих частей, розви-

нених до можливости їх участі в життю, вимагає виховання як таке і не може нікому дарувати з того навіть найменшої дрібниці, бо кождий має власне стати чоловіком; а чим хто опісля стане і в якій формі обявиться в ньому та укріпиться загальна людськість, се загальне виховання нічого не обходить і лежить поза обсягом його діяльности. — Я приступаю тепер до заповідженого глибшого угрунтування думки, що ніяке пізнання не сміє остати мертвим для вихованка нового виховання, і до выяснення звязку, в якому я хочу показати все досі сказане, при помочі отсих тверджень.

1. Відповідно до того, що я досі сказав, маємо дві зовсім ріжні та цілком протилежні собі класи людей з огляду на їх образование. Однаковість всього, що називається чоловіком, отже й тих двох клас, є передовсім в тому, що в основі ріжнородних проявів їх життя лежить нахил, незмінний серед всяких змін та все однаковий. — Мимоходом кажучи: розуміння того нахилу та выяснення його в поняттях дає світ, і нема иншого світа від того, котрий таким чином родиться в тій зовсім невільній, а неминучій думці. Той нахил, що має перейти в свідомість, в чому тим самим знов обі класи зрівнуються, може переходити в свідомість в двоякий спосіб, відповідно до двох основних форм свідомости, і в тім способі переходу в свідомість та саморозуміння обі класи відмінні від себе.

(Продовження буде.)

ИОГАН ГОТЛІВ ФІХТЕ.

Промови до німецького народу.

Переклав М. ЄВШАН.

ТРЕТЯ ПРОМОВА.

(Продовження.)

Таким чином релігійне розуміння, набуте учениками нового виховання в їх малих громадах, в яких вони передовсім виростають, не може і не повинно бути практично виконуваним. Та громада є добре упорядкована і в ній удається все, зручно задумане; і треба молодий вік людини заховати в неупередженню та в спокійній вірі в свій рід. Пізнання його зла треба по лишити власному досвідови дозрілого та утвердженого віку.

Отже лише в тім більше дозрілім віці і в поважно задуманім життю, коли виховання давно полишило вихованка на його власні сили, а його громадські відносини мали посунути його із звичайного на вищий щабель, він міг би ужити свого релігійного знання як провідника. Яке виховання, яке не може сконструювати вихованка в сім пункті, що довго він в його руках, може бути все таки певним, що як тільки прийде потреба, той релігійний нахил почне немильно ділати? Я відповідаю тим, що той вихованок взагалі так образований, що ніяке його знання не останеться в ньому мертвим та ст-

ловних точок мало наступити порозуміння, що: 1) конференція буде відročена, 2) визнання Союзів de iure не є остаточним наслідком допущення їх до конференції, 3) економічний договір з Росією може бути заключений без визнання її de iure.

„Le Temps“ з 24. II. обговорюючи вище наведені точки, ставить наступні вимоги: 1) постановити конференції в Кан про невмешування у внутрішні справи поодиноких держав не має мати стосовання в случаю спроб реставрації Гогенцолернів, або Габсбургів, 2) визнання de iure Союзів наступить щойно тоді, коли вони не лише приречуть, але й уведуть в життя реформи для охорони чужинців і їх майна, 3) чужинці-посілці росій-

ських облігацій мають бути відшкодовані нарівні з чужинцями-власниками рухомого чи нерухомого майна, що знаходяться в Росії.

„L'Ere Nouvelle“ містить дві нотатки про галицьке питання в числі з 21. II. про нелегальне і безоглядне примінення польського закону про данину до населення Східної Галичини і в числі з 23. II. про Резолюції Ліги прав людини в справі польського режиму в Сх. Галичині — і визнання Галицької Держави.

Прислайте жертви на будову пам'ятника ІВАНУ ФРАНКА до Народного Банку Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вил. нн. 40.000.

Недоля полонених і інтернованих.

Українське пресове бюро в Празі одержало кілька листів з таборів інтернованих у Польщі.

В Стшалкові панують такі відносини, що нагадують голодуючі області над Волгою. Підчас недавніх морозів замерз на смерть полковник армії Петлюри Сіполь і кілька інших осіб.

В одному листі пише старшина: „Настига — це наша одинока хрїя, шастя і стремління“.

Другий старшина пише, що в таборі в Стшалкові панує шпійонська система. Контррозвідка кидає на всіх підозріння у більшевизмі і видає в руки польської влади. Переслідуються і арештуються старшини, що бажать повернути на Україну або як тільки згадують про це в листах до знайомих.

Треба додати, що всі муки переносять козаки групи Вдовиченка і Безручка, себ то ті, що боронили Варшаву перед большевиками.

Із Стшалкова дістала редакція „Вперед“ лист, з якого виймаємо деякі місця:

В таборах у Стшалкові мучиться до тепер 15 інвалідів, бувших жовнів галицької армії, які попали в полон ще 1919 р. Більшість інвалідів є темні, без рук, без ніг і тяжко хорих, які потребують допомоги. Багато між ними не має родни і живуть на чужині забуті, покинуті всіми, без надії визволитися колинебудь з неволі.

У своїм листі до нашої редакції звертаються вони з розпучливою просьбою до українських інституцій, щоби визволити їх з таборів.

І болоче стає на душі, коли бачиш, що весь український нарід у Східній Галичині позбавлений змоги допомогти тим нещасним, бо всі гуманітарні інституції закриті.

Що не зникла війна — те може не дої хвилі зникнути огнї, тому обезпечте своє майно на теперішню вартість в ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“ у Львові вул. Руська ч. 29. Л 1—?

Метрикальні містерії.

На днях одержав підписаний з почти таке письмо:

Starostwo powiatu lwowskiego.
L. 6.900/22. Lwów, 22/2 1922

Do
Wielbnego Urzędu parafialnego obrz. gr. kat.
w Hermanowie.

Okólnikiem z 4. I. 1922 L. 4/pr. przyznaliśmy obowiazek wystawiania metryk wszelkiego rodzaju tylko w języku łacińskim.

Mimo tego Wielbny Urząd parafialny, przedłożył Sądowi powiatowemu w języku ruskim. Upraszam o bezwzględne wydanie mi tego wykazu w języku łacińskim, względnie jawien e się w Starostwie dnia 3/3 b. r. rano w biurze sekretarza powiat. Naszkowskiego celem przesłuchania do rejestru karnego.

Starosta powiatu Lwowskiego
Zeleski.

Завначити належить, що викази умерших наші уряди парохіяльні ніколи по латині не писали. Підписаний є в судовім винницькім повіті вже 16 літ і все вислав викази писані в українській мові. Практика була така, що суд прислав українські формуляри, котрі лише виповнювано, і ще в цвітні 1921 р. прислав суд підписаному українські формуляри. Однак нині для захвалення „культуральної автономії“ „by ty s. k. ad powiatowy w Winnickach“ забуває про права української мови та бавиться доносами на наших парохів до старостинського реєстру карного.

o. П. Пулипець.

Прислайте складки на пресовий фонд на нн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринок 10.

Преса.

Милонія очей.

Віденський кореспондент краківської „Нової Реформи“ в числі з 3. марта с. р. парікає на інформаційну діяльність Галицького Уряду, мішає її з протипольською пропагандою большевиків і підносить заходи нового польського посла у Відні. Кореспондент підносить значіння Відня як центру, в якому перехрещується найрізномірніші впливи. Там перебуває около 300 заграничних кореспондентів. Іх саме взяв собі за мету обробляти п. Лясоцкі. „Уважаючи Відень — пише кореспондент „Н. Р.“ — за незвичайно важний центр з точки видження пресово політичного, звернув посол Лясоцкі всю

свою енергію в напрямі використання „віденського Балкану“ для польських політичних цілей. А що найактуальнішою справою тепер для нас є Східна Галичина, посвятив всю енергію висвітленню цієї справи на міжнародній арені“.

Кореспондент „Н. Р.“ пише, що українська вперість трафилла на польський опір, що на українську протипольську телеграму в дповіді п. Лясоцкі довгими замітками в кількох денниках.

Як п. Лясоцкі інформує загранично, найкращим зразком інспірована ним в „Neue fr. Presse“ з 3. марта статейка п. в. „Генуєнська конференція і Східна Галичина“. В статейці є все: історія, етнографія,

статистика і „бажання“ Українців і „привілей“, якими вони тішуться в Східній Галичині. Отже: Східна Галичина вже влязалася при Польщі (600 літ); в 1910. р. в Східній Галичині було 2,114,792 Поляків, а 3,132,233 Українців; Поляки платять податку 74 проц., а Українці 25 проц.; Поляки суцільний елемент, а Українці діляться на Русинів, русофілів і польонофілів (п. Лясоцкі зазначає, що останні є дуже поважне число); ніби воно правда, що серед інтелігенції є фанатичні вороги Польщі, так — це не дасться заперечити, але селянство є за Польщею, бо йому подобаються малі податки в Польщі, старання Польщі в справі відбудови, непотягання до військової служби, словом — українське селянство вдоволене з Польщі. А дальше; „Старе, ліберальне австрійське законодавство в справах мови ще й

сьогодні обов'язує. Що торкається шкільництва, так відносини змінилися в користь Українців. Число українських учительських сил процентово збільшилося. Число українських народних шкіл в цім періоді зросло о 20 (в 1914 було 2420, а в 1921 — 2440), а також число учеників у вісьмох українських гімназіях. Польське правительтво подало до відома, що має намір заложити в однім з східногалицьких міст український університет, що воно взагалі є готове до найдальше йдучих уступок для Українців на полі культурнім, господарським і національним... Одним словом: у Східній Галичині Українці мають чистий рай.

Наші компетентні чинники повинні подбати, щоби ці „райські“ відносини і фантастичні числа своєчасно освітлено при помочи фактичного матеріалу.

Польща.

Кляпети з Вільном і димісія набіють.

Польський прем'єр міністрів Поніковскі вніс досвіта дня 30 марта димісію, висилаючи до Пілсудского таке письмо:

„Маю честь предложити пану начальникови держави просьбу о димісію цілого кабінету. Причиною цієї децизії є безуспішний вислід пертракцій уряду з делегатами виленського союму про підписання акту злуки виленської землі з польського рїчсполитою. Уряд дістає 1. марта соймову апробату комісії закордонних справ проекту „акту злуки“, але цей акт підписало дня 3 марта. тільки 10 делегатів виленського союму із загального числа 20. Уряд бажать вволити волю конвенту сеніорів, пробував ще раз погодити своє становище із становищем делегатів виленського союму, але до тепер не дістав згоди на такий зміст акту, який підписали би всі виленські делегати і який відповів би по конанню уряду всім інтересам держави.“

Супроти конечности скорого закінчення акції злуки землі виленської з Польщею уступлення кабінету уважаю одиноким виходом із цієї ситуації“.

Це письмо попередили такі факти: До Варшави приїхала делегація виленського „союму“ для пертракцій з польським урядом в справі оконченої злуки Вильна з Польщею. Делегація привезла з собою відоме оречення виленського „союму“, яке домагається абсолютної злуки Вильна з Польщею. Цьому ореченню протиставив варшавський уряд, улягаючи опінії заграниці, свій проект, пропонуючий автономію Виленської землі, з окремим соймом і адміністративним (земським) урядом. Mimo довгих нарад і деяких уступок уряду до згоди не прийшло. Варшавський проект підписала лише половина виленських делегатів (ліві) а половина відказалася. Супроти такого ста-

ну річи Поніковскі подався з кабінетом до димісії.

По донесенням з Варшави, кабінетна криза в Польщі назріла дня 5. марта в повні. Просьбу прем'єра Поніковского о звільнення начальника польської держави прийняв. На інтервенцію маршалка польського сойму Тромпчинского відповів Пілсудскі, що він не має спромоги приказати урядови остати на становищі в хвилі, коли полагодження виленської справи іде в розвіз з намірами уряду. Рішаючим моментом в прийняттю димісії кабінету на чальником польської держави була його коротка розмова з представниками виленського „Сойму“, яка не дала ніяких позитивних успіхів.

Конвент сеніорів.

На засіданню конвенту сеніорів польського сойму, який зібрався дня 5. марта о 12. год. в полудне велися наради над питанням, як вилізи з глухого кута, в який загнали польський уряд махінації ендеків.

Лютославскі пропонував, щоби керманічами міністерств іменувати вищих міністеріяльних урядників і їм поручити справу підписання акту зєднання Виленщини з Польщею.

Дашиньскі сконстатував, що ендецькі інтриги довели до найсумніших результатів, бо ендеція потвердила на вчорашньому конвенті сеніорів, що слова „згідно з конституцією“ не мають ніякого значіння. Піддержування ендецьких фікцій не є річю тих, які не брали участі в інтригах.

Возніцкі (Визволене) пропонував, щоби конвент завизвав опираючихся членів виленської делегації до підписання правительственного акту в імя патріотизму.

Вкінці маршалок польського сойму Тромпчинскі ствердив, що перш за все треба дістати автентичний текст рішення виленської делегації, супроти чого засідання конвенту відложено до 5. години по полудни.

З чеського життя.

Чеський сойм ухвалив сими днями закон, на підставі якого оснóвується „Орієнтальний Інститут“. Матиме він дві секції: славянську і орієнтальну. Мета його — пізнання сходу й східних народів, навчання культурних зносин з тими народами а на культурній основі навязати економічні зносини, себто улекшити привіз і вивіз. Іде тут також о експорт фахових робучих сил на Схід, який з недовірою відноситься до фаховців із великих промислових держав, щоби не втратити своєї свіжо здобутої самостійности. Участь в секціях братимуть теоретики й практики, які взаїмно будуть доповнювати своє знання та спільно обговорювати й вико-

нувати всякі нові думки й проекти. Душено інститута є звісні практичні знатоки Сходу як Муслї і Грозни.

Давні наші ніклевї й залізні 20-сотиківки мають небавом зникнути з обігу в Чехословаччині. Від 18. лютого с. р. пушено в оборот нові дрібні монети по 50 і 20 сотиків, при чім стятатиметься австро-угорські 20-сотиківки за половину ціни то є у вартости по 10 сотиків. Давніші 10-сотиківки, бронзові 2 — і 1 сотиківки ходитимуть ще далі в повній своїй номінальній вартости.

Чехословацчина, заключивши угоду з Польщею, в якій проголошено звітне „моя хата з краю“ щодо Сх. Галичини, встановила по слідовно свій консулат у Львові. Консулом став п. Стіліп, бувший старшина чеських легіонів в Росії.

Проф. Сердінко предложив у соймі проект на заведення науки соціології по школах середніх, фахових і університетах. Громадянство необізнане теоретично із явищами соціологічними, не розуміє їх, не знає їх справжніх причин,

догадується всюди лиш особистою амбіцією, керується симпатіями або антипатіями, — замість доходити природних причин та ставитися до них як слід. Як що ціле громадянство познакомилося з наукою соціології й вишколилося в цьому напрямі, тоді політичні провідники народу будуть мати кріпку підпору в широких верствах для своєї діяльності, але й з другої сторони широкі верстви розумітимуть кожний крок своїх провідників.

О. Б.

РІЖНІ ВІСТІ.

Заходи більшовиків у Відні.

„Русспресс“ доносить: „У Відні знаходиться під цю пору Раковський і видніші представники української еміграції, як Винниченко, Грушевський і ин. Крім цього розпочала свою діяльність українська радянська місія в якій склад входять: Коцюбинський, Богомолов і Бесідовський. Як передають, Богомолов — б. урядовець української місії в Москві, а Бесідовський — син великого комерсанта з Полтави. По слухам, більшовики стараються вступити в переговори з українською еміграцією, з метою побудити її до повороту у вітчизну“.

Доля українських полонених.

Варшавські часописи пишуть, що польський уряд повідомив місію радянської України про свою згоду на увільнення з концентраційних таборів воєнних полонених Українців і на відслання їх до вітчизни. Цю справу передано мішаній польсько-радянській репатріаційній комісії.

Польща і радянська Україна.

„Русспресс“ на основі інформації варшавських денників подає, що під час побуту Раковського у Варшаві та його нарад із Скірмунтом виявилось, що непорозуміння, які були перешкодою до заключення торговельного договору між Польщею і радянською Україною, вже усунені.

Протибільшовицькі демонстрації в Грузії.

„Таймс“ подає, що в річницю зайняття більшовиками Грузії населення Тифлісу і інших міст устроїло масові протибільшовицькі демонстрації. В Батумі побили демонстранти кількох комуністів. До здавлення заворушень ужито війська. В Грузії проголошено воєнний стан. Всюди по містах відбуваються масові арешти.

Повстання в Карелії.

По звісткам з Гельсінгфорсу, поміж більшовиками і карелськими повстанцями йдуть завзяті бої.

Польща і більшовики.

Варшавські денники пишуть, що на останню ному представника радянської України, що закидає Польщі піддержку військових організацій Петлорі, польське міністерство для закордонних справ, нотою

з 25. лютого відповіло, що ці закиди основані на неточній інформації.

Минувала санітарна конференція.

Відкриття міжнародної санітарної конференції в Варшаві назначене польським урядом на день 20. марта. Запрошення державам, що беруть участь в цій конференції вже розіслані. (Рпр.).

Італійська інтервенція в Реці.

З приводу нових кровавих заворушень в Реці, рада італійських міністрів рішила 4. ц. м. негайну інтервенцію, що має на меті повернути там лад і спокій. На італійській і югословянській границі стягнуто війська для збереження строгої неутральності. Італійські часописи домагаються рішучої постанови уряду, щоби Река по думці договору в Рапальйо одержала вкінці незалежність із збереженням її італійського характеру.

Револуційний комітет в Реці проголосив прилучення Реки до Італії.

Уступлення еспанського кабінету.

З Мадриту наспіла звістка про уступлення еспанського кабінету.

Найвища Рада збереться перед генуєнською конференцією.

„Таймс“ доносить з Парижа, що Франція згодилася на внесок Італії, щоби Найвища Рада зібралася перед засіданням генуєнської конференції.

Бой на Даленому Сході.

З Москви доносять: Звідомлення штабу військ республіки Далекого Сходу у дня 5. ц. м.: Дводневий бій за посідання скріпленої противником області Василевская покінчився нашою побідою. Дня 28. лютого противник (білі), згромивши резерву та сильну артилерію, пробував усіма силами здержати нашу офензиву, однак по завзятій боротьбі наші відділи перборюючи штучні перешкоди зайняли перші лінії ворожих становищ. Опісля не вважаючи на барабанний огонь та великі теренові труднощі наші відділи виперли противника з цілої укріпленої області, змушуючи його до відвороту. Наслідком цього противник був приневолений відступити із стації Бікін. Наша артилерія знищила панцирний поїзд противника.

ТЕЛЕГРАМИ.

Проект Леніна перебудови Росії.

Москва. (ПАТ.) На всеросійській комуністичній конференції, яка має відбуватися 26. ц. м., Ленін має виступити з проектом остаточної й основної перебудови Російської імперії на совітську республіку. Ходити тут буде передовсім про переведення поділу Росії по економічним стретам, о приміненне цього поділу до адміністраційної організації згідно з совітським принципом і вкінці примінення організації професіональних союзів до сов. організації адміністрації.

Страйк професорів університету.

Москва. (ПАТ.) Страйк про-

фесорів університету триває дальше.

Президент Бразилі.

Гановер. (ПАТ.) На президента Бразилії вибрано Артура Бернадеса. Він одержав двічі стільки голосів, як Нільо де Пеканга.

Б. цар Карлз прасить в зміну місцевості побуту.

Гановер. (ПАТ.) Б. цар Карло звернувся до англійського правительства з проською о зміну місцевості його побуту, а саме на остров Фойгт.

Наряди в східній справі.

Гановер (ПАТ.) Радіо. По донесенням з Парижа наради міні-

стрів загр. справ Англії, Франції й Італії в справах Сходу, котрі мали відбутися в перших днях марта, будуть відложені. Яко причину проволочки подають, що італійський міністер загр. справ Шанцер з причини парламентарних нарад не могтимо перед 16. марта прибути до Парижа.

Гановер (ПАТ.) Радіо. Дипломатичні французькі круги приписують велику вагу французько-італійському порозумінню в східній справі, бо воно матиме вплив на генуєнську конференцію.

Становище А. Джерджа сиріпилось.

Ліфилд. (ПАТ.) Сьгоднішні часописи висловлюють переконання, що Л. Джордж уважатиме вистарчаючим заповнення, яке дав йому Чемберлен в Оксферді, що мало значінне офіційної заяви лідера консервативної партії. Становище Л. Джорджа слід уважати скріпленим тому, що літери консервативно-ліберальних блоків висказалися рішучо проти уступлення теперішнього правительства. Всетаки в нутрі консервативної партії зазначиться вже в найближчій будучині розлам, а опозиційна фракція зачне кампанію проти правительства з причини його становища в справі Ірландії, колоній і заграничної політики. Чічерін, котрого англійська опінія вважає евентуаль-

ним провідником правительства, виголосив промову, котрій загально приписують велике політичне значіння. Черчіл заявив, що не вважає виключеним, щоби опозиція не по-нехала своє вороже становище та що може повстати нова коаліційна партія, котра здобула би переважачий вплив на утворення правительства і на судьбу виборів. Від теперішнього порозуміння між партіями залежатиме, як уложаться політичні відносини, котрі рішатимуть на довгий протяг часу.

Гановер. (ПАТ.) Радіо. Як доносить „Дейли Мейл“, в суботу відбулася заповіджена розмова Л. Джорджа з консервативними членами кабінету Бальфуром, Біркенгедом, Чемберленом, Керзеном і Герном. Вони переконували Л. Джорджа, щоби остав на становищі. По нарадах, що затягнулася до пізної ночі заявив Л. Джордж, що остане. Л. Джордж на засіданні кабінету офіційно звідомить правительство про своє рішення. Урядово оголоситься його 7. ц. м. „Обсервер“ додає, що в кождому разі, чи Л. Джордж остане на становищі, чи ні, жадає він довшого відпочинку по виснажуючій праці останніх тижнів.

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА.

Акорди.

Геть далеко і високо, де ясні зорі, там мабуть є щастє моє. Звідси туга у мене, що мені її Бог поклав у серце, а ніхто не міг утихомирити.

Жду ангела смерти.

Я чую його ось тут і тут... як він іде... то тут зявиться, то там... небавом почую, як він перейде попри мої двері.

А зорі з неба так привітно усміхаються до мене!

Там певно є щастє моє.

У ліс зайшла я.

Так тихо довкола.

Тут тиша і холод — такі великі, що аж мені лячно.

Теплими словами хочу оживити його і себе і кажу ті слова.

Луна не йде.

Так тихо й пусто, як перше... так мертво у буйній зелені, що жаль находить на мене.

Ще раз кличу, голосно з повної груди найгорячіше слово, яке є на світі... і невже? по довгій хвилі йде луна, крок за кроком, якби з холодної пропасти добувався веселий подорожний: „Люблю тебе!“ — пішла лісом — і жила ще довго в пам'яті всіх цвітів, хоч сама давно загинула...

Кожний чоловік раз в житю зупиняється і не знає, куди завернутись. Я свою дорогу знаю. То самота. Вона влялила свої грізні, холодні очі в мене і моргає до мене.

Я йду.

Я буду тобі служити, ти велика безсердешна самота, і пісні свої покладу у ніг твоїх.

Усміхніся тоді!

Він такий похаданий... такий добрий... оттакий солодкий усміх для втомленого серця, що даремно благало о него людей...

Від мене до тебе стелиться ясна дорога.

Як срібна стежка.

Нею легеньким кроком ідуть лелі! (!) мого серця. Остатні лелі моєї молодости. Опустивши закурени головки, вони оглядаються і прощаються: „Ми вже ніколи не повернемо, горде життє!... ми вже не повернемо... ми останні... дай хоч дні прожити“... І тихо ступають тихою дорогою до тебе, щоб там зів'янути...

НОВИНКИ.

— Прелекція д-ра Дм. Донцова. Минулої неділі відбулася прелекція д-ра Д. Донцова про основні елементи творчости Лесі Українки при салі виповненій по береги. З огляду на навал матеріалу ми з жалем примушені відложити обговорення цього преінтересного реферату до завтрішнього дня.

— Під час похорону б. п. Івана Кивелюка зайшло багато інцидентів, що характеризують відношення польського загалу до Українців. Тут і там було чути з боку провокаційні замітки, як „гайдамаки“, „кабани“, караїми“, відзивалися іронічні сміхи і т. п. На брамі одної касарні при вул. Личаківській польський вояк на вид українських пластунів і пластунок, що ступали імпазантно в рядах похоронного походу, закричав до своїх товаришів на подвір'ю: „Ходзьце, ходзьце, іде українські бунт!“ Помінаємо вже те, що попри сам похід крутилася хмара агентів та піших і кінних поліцаїв, на Цловій площі скрився за брамою відділ пішої поліції, а на самім цвинтарі було кількадесят кінних і піших поліцаїв в строгому поготівлю. Та з учасників походу ніхто не відповів на такі обяви вищої культури. Всі заховали гідний хвилі спокій і рівновагу.

— За українську мову. Із священничих кругів доносять: На днях бачили ми у Львові поважного сльського священника, котрого львівське старство завізнало до оправдання, що виставляв метрики і вів з урядом переписку в українській мові. Священик заявив в старостві коротко, що має такий приказ від свого Ординаріату і мусить йому повиноватися. На те сказано йому, що коли би дальше так робив, буде засуджений на 10.000 марок кари. Наш священник відповів: я тільки грошей не маю, а буду кару хнба відсиджувати. — Справді, славне було би це видовище, чудне на весь світ, як би всі староства стали такі кари приміновати і як би так сотки наших свашеників за уживання рідної мови опинилися в в'язницях. Але тепер все є можливе. Наше духовенство такі страданія не понижать, а противно піднесуть його в очах народа.

— Навість на гладій дорозі. Під час похорону б. п. І. Кивелюка арештував агент Кароль Фреммел професора Вол. Калиновича, вмовляючи в нього, що він є Семеном ком з Сокаля, за яким поліція по-

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ВІСТНИК.

Тернопіль, 3. марта 1922.

Колись Тернопіль творив центр духового життя галицького Поділля. Не говорю про ті давніші часи, коли тут печатилися поважні історичні монографії (80 pp.), жили і ділали такі поважні діячі, як свящ. Качала, Ол. Барвінський і ин. — котрі то часи памятають ще найстарші тернопільські громадяне, — але недавно ще перед війною йшло тут національне життя повним руслом: через довгі літа видавався свій провінційний тижневик і коло нього групувалося духове життя Тернопільщини. Тут була основана одна з перших в краю філія „Просвіти“, кружок У. П. Т., філія „Сільського Господаря“, яка дуже гарно розвивалася. Вже на кілька десятиків років перед війною було збудовано, тут головні заходами і коштами о. Качали, українську бурсу, яка стягнула із сіл стільки молоді, що в р. 1898 можна було створити українську паралельку гімназії, яка в 1906 р. зорганізувалася в самостійне заведення; тут теж на декілька літ перед війною збудовано дім „Міщанського Братства“ з театральною салею і чудовий дім „Кред.-Т-ва“, а саме перед війною філія „Просвіти“ купила два, згл. три доми при принципальній улиці, не говорячи вже про власний дім Н. Торговлі, який став тут уже ранше. Заходами філії „Просвіти“, яка через кілька літ з ряду стояла під проводом адв. Голубовича, було отворено в кожному селі повіта читальню „Просвіти“. В самому місті начислено 28 товариств, економічних, просвітних чи добродійних, які жили відносно повним життям.

Нинішній Тернопіль зовсім не нагадує своєї давньої традиції і духове життя так самого міста, як і повіту представляється тепер дуже мізерно. З 28 товариств проявляє сяк-так свою діяльність ледви кружок У. П. Т., що удержує дві приватні жіночі школи (учит. семінар і низчу гімназію), філія „Просвіти“, якої ширша діяльність проявляється властиво тільки в збиранню вкладок і датків на уморення долгу за дім, тай на улагодженню одної читальняної анкети (в листопаді м. р.), коли не вчислимо сюди обов'язкового улагодження „Свята Просвіти“ в грудні м. р. і заходів коло звільнення своїх домів від військової реквізиції; опісля животі тут спілка Нар. Дім і Споживча Спілка, яка, до речі, досі чомусь ще не змінила польської вивіски на українську, — і вкінці Секція Студ. Союзу, яка крім ведення бібліотеки філії „Просвіти“ не проявляє жадної іншої діяльності, відділила себе китайським муром від решти громадянства і про її діяльність ніхто нічого не знає. „Українська Бурса“, яка так велике має значіння для нашого національного життя, зовсім не уявляє жадної діяльності. Зачувати тільки, що в останній хвилі відбулися її Заг. Збори, на яких доповнено Виділ.

Ще найбільшу рухливість викazuje кружок У. П. Т., а згл. утворена при ньому секція Р. Ш., яка займається від останніх двох-трьох місяців пляново зорганізуванню збиранням датків на рідну школу покищо тільки в самому місті, а в котру акцію втягнена однаково інтелігенція, як і міщанство.

Найбільшим браком в нашому національному життю є тут брак зв'язи з провінцією. Тут просто є злочинна байдужність. Як давно зв'язки між містом і селами були як найтісніші і найпостійніші, і сільська інтелігенція, священики, учители, студенти й інтелігентні селяне, оставали в безнастанній живій комунікації з містом, — повітова політична організація складалася голов-

но з діячів з сіл, — і навпаки, місто безнастанно висилало своїх відпоручників на села, так тепер та зв'язь зовсім порвалася.

Безумовно, се не значить, щоб провінція зовсім не проявляла жадного життя; навряд в багато селах, — досі в околи 25 на близько 80, — відновлено читальні „Просвіти“ і вони виказують дуже живу діяльність у всіх напрямках, оперту виключно на місцевих силах. Оттут і є наглядний і як немож більше вимовний доказ того, що ціле національне життя даної місцевості цілком залежне від рухливості й ідейності одиниць, і коли такі одиниці в даній місцевості є, — вони зовсім не потребують про себе кричати на весь світ! — то піде життя просвітне, організаційне й економічне мимо найтяжчих і найбільше ворожих відносин.

Приглядаючись на цьому життю в Тернополі ближче, ми находимо ось які браки: перше, бракує тут, як то говорять, місцевої голови, котра б усювати дала товчок, напрям і розгін. Безумовно, і досі не було без неї, і сміло можна сказати, що колиб її не було, то можливо взагалі булоб нічого не зробилося, але на нашу думку, до сього надаються найліпше люди вільного звання, нпр. адвокати, а таких у нас під теперішню пору дасть Біг.

Друге, чого в нас рішуче не повинно бути, це за малий поділ праці. В такому складному механізмові, як національне життя, ніяк не повинно бути, щоб одна і та сама одиниця рівночасно працювала в кількох інституціях, — це понад сили одної людини, — а щоб одночасно було багато таких, котрі взагалі ніде не є заняті. Ніхто не сміє засланятися своєю службовою працею, бо раз, так може вимовитися кожний, а друге, наш інтелігент повинен уже раз на все зрозуміти, що коли ми всі взагалі до чогонебудь допровадили, то се завдячуємо виключно таким людям, котрі попри своє службове заняття найшли в собі стільки енергії і сили, що робили теж національну роботу, і певно, кожний з них працював понад сили.

І вкінці третє, чого, на нашу думку, тут бракує, це спосібна, достаточна образована й ідейна університетська молодь. Тільки їй належить те тяжке, але й заразом почесне місце, щоб своїм молодецьким запалом і розважною критикою оживила старшу генерацію. Н. пр. нема нічого дивного, коли старша генерація досі не найшла дороги, щоб назад навазати порвані узли з провінцією, люструвати читальні по селах, кооперативи, давати виклади ітп. взагалі, побудити до життя ще тих з надвикою 2/3 сіл в повіті, — але дивно, що до того не взялася якраз університетська молодь, яка з рамени старшої генерації цю роботу почала.

Н. Н.

Зїзд відпоручників в справі Рідної Школи.

Заходами Кружка У. П. Т. в Тернополі, а згл. його Секції „Рідна Школа“, був скликаний дня 28. лютого с. р. в домі приватного українського жіночого семінара зїзд інтелігентних сил повіта для поширення ідеї Рідної Школи між селянством. На зїзд явилось понад 30 представників 17 сіл, переважно по важніших селян. Президіював голова Кружка о. Вол. Громницький, реферували пп. д-р Дм. Ладика про значіння рідної школи взагалі, проф. Іван Боднар про українську „Рідну Школу“, її історію й організацію, а д-р Ст. Чумак здав казаний авіт Секції

Зі звіту касієра довідалися присутні, що Секція зїбрала за останні три місяці в самому місті 440.000 Мп., а з сіл вплинуло з коляди 400000 Мп. на Рідну Школу. Коляди прислало на цілий повіт 55 сіл, а 30 сіл на відозви У. П. Т. зовсім не відгукнулося. З того вислано Товариству У.П.Т. до Львова пів мільона, а понад 200.000 Мп. пішло на видатки обох місцевих приватних шкіл.

По рефераті виявилася жива дискусія, в якій забирали голос попри присутніх місцевих інтелігентів переважно селяне. Зїзд виніс слідуочу одноголосну ухвалу: Зїзд уважає конечною річю оснóвувати в кожній місцевості повіта кружки У. П. Т., а то так для організування приватних українських шкіл у місцевостях, де відповідалні чинники о школи не дбають, і де з національних зглядів їх треба оснóвувати, як і для плянового постійного збирання датків на рідну школу.

Присутні зобов'язалися негайно починити кроки для оснóввання таких кружків у їх місцевостях. Вкінці зїзд, а саме самі селяне, виразив бажання, щоби Старшина У. П. Т. в Тернополі видала в тому ж змісті відозви до тих сіл, які на зїзді не були представлені.

Годиться зазначити, що з цілого настрою зїзду було видно, що селянство незвичайно интересується справою рідної школи, її розуміє і ся справа йому лежить дуже на серці. Вдаряв лиш один диссонанс, а саме, що один селянин пробував висказати своє невдоволення ізза того, що інтелігенція так все і все звертається тільки до селян за підмогою, підчас коли, на його думку, повинна звертатися передовсім до самої інтелігенції. Та дуже відрадне було явище, що той безглуздий закид цілком не найшов відгуку у загалу селян, навряд, з місяця був ними одногосно з обуренням опрокинений, при чому всі заявили, що справа школи є важніша для селян, ніж для інтелігенції. А не від річи теж зазначити, що той же селянин був представником села, котре перед війною було в більшій часті кацапське і якраз належить до той трицятки сіл повіта, котрі не зложили жадного датку ні на „Дар Просвіти“ в минулому році, ні на коляду Рідній Школі.

З Міщанського Братства.

З поміж усіх українських товариств по заняттю Тернополя польськими військами найскорше прокинулося до життя Міщанське Братство. Причиною цього було найбільше те, що йому вдалося оборонити свій дім перед знищенням. Ті тернопільські міщане, що власними руками і грошем здвинули для своїх потреб дім з театрального салею, не могли спокійно дивитися, як їх добро розтягали чужинці і не жалілися ніяких трудів, щоби звільнити дім і салею від військового квартирунку. А як там військо господарувало, можна мати в приближенню поняття з того, що в театральних гардеробах тримали коні і худобу, а під сценою уладили собі різню.

Вибраний на загальних зборах 20. січня 1921 р. виділ поставив собі першою метою дістати дім в свої руки. Бачучи, що заходи попереднього виділу не довели до бажаного успіху, рішився новий виділ віддати салею в аренду жидівській спілці, яка запевнила, що салея буде звільнена. І дійсно, до двох тижнів по заключенню умови найму салея була в руках товариства.

Виділ постарався на разі хоч о примітивне улагодження салеі, відмалював її сяк-так і привів її до можливого вигляду. При співучасті і

помочі „Драматичного Кружка“, що зложився був з емігрантів з за Збруча і тернопільських аматорів, відновлено і доповнено улагодження сцени.

Маючи льокаль на приміщення, не забув виділ згуртувати коло товариства і міщанство. Особливо шире взялася до праці в товаристві молодіж, даючи аматорські вистави: „За двома заяцями“, „Учитель“ і „Повернувся з Сибіру“.

Хор молодіжи брав діяльну участь в концерті і в святі „Просвіти“. Чистий дохід з вистав призначувано все на загально-народні цілі.

Не забувало Міщанське Братство і на наші народні потреби і крім того, що все даром відступало салею на наші зібрання і вистави, що місяця щедрим датком запомогало і „Рідну Школу“ і зльокавтованих службовиків.

Сходини членів відбуваються щоденно в кімнатах товариства, в яких з конечности находять приміщення ще і інші українські товариства, бо покищо одинокий дім Міщанського Братства є в розпорядимости Українців, а всі інші займають насильно польські війська.

На загальних зборах товариства (20. січня ц. р.) вибрано новий виділ, в склад котрого ввійшла часть давних виділових. Є всяка запорюка, що він, позбувшись арендаторів салеі, зуміє притягнути до товариства ще і тих міщан, що досі від товариства відтягаються. Запорюкою того є те, що тяжке наше нинішнє положення тернопільських міщан не прибило, а протівно побудило до праці, як це видно хоч з численної їх участі і ревної та успішної роботи в комітеті „Рідної Школи“.

Наша рівноправність.

Гурток прихильників ширення науки співу і музики між тернопільським громадянством вмис був до тернопільського воєводства подання о засновання філії львівського товариства музичного ім. Лисенка. У відповідь на це одержав комітет оснóвателів письмо, яке як документ сучасної хвилі подаємо в оригіналі. Starostwo w Ternopolu. L. 38021/21. Ternopol dnia 27/XII 1921. Stowarzyszenie Filii lwowskiego towarzystwa muzycznego im. Łysenki na ręce Wasyła Bezkorowajnego w Ternopolu przesyłam w załączeniu 3 egzemplarze statutu przedłożonego mi z prośbą z dnia 17/XI 1921 zawiadomieniem, że województwo na mocy § 6. lit. a) ustawy z dnia 5. maja 1869 Dz. u. p. Nr. 66 nie zezwala na zawieranie projektowanego stowarzyszenia, ponieważ osoby podpisane na podaniu i statucie nie dają dostatecznej rękojmi, że Stowarzyszenie będzie prowadzone prawym sposobem i że nie chodzi im o uboczne niedozwolone cele w szczególności o agitację polityczną. Od tej decyzji wolno wnieść rekurs do ministerstwa spraw wewnętrznych, który podać należy do województwa w ciągu czterech tygodni, licząc od dnia następującego po dniu doręczenia. Starosta Eckhardt.

Коментарі до сього мабуть зайві. Такого рода рішення очевидно не спинять наших сусідів і в краю і за границею голосити про український рай під польською владою.

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ

Д-р Степан Баран

веде канцелярію
у Львові, ринок 10, I. п'єз.
(дім тов. „Просвіта“).

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК.

Як організувати жінчі „Труд“?

Жіноча спілка промислового „Труд“, г-во зар. з обмеженою порукою у Львові, оголошує розпочаття організаторської роботи, визнаючи освоювати по містах і містечках такі самі „Труд“-и, яким є львівський.

Хосенну роботу починає „Труд“, бо власне одягництво, на яке видаємо різними мільярдами, дійсно треба вже раз взяти в свої руки, а зрештою інтензивної праці жінки на кооперативному полі треба зараз, треба, конечно — добре є зачинати її навязанням до існуючої організації. Та не було би добре вже в початках організаційної роботи допустити в ній похибки нерационального реалізування ідеї, скривлювання найпростішої і найкоротшої лінії до мети.

Кооперативна робота вимагає опертя її на свідомості кол заінтересованого даною організацією суспільства чи верстви його, класу, стану. Вона масова робота. Її успіх певний, коли такою є, — нема і не може бути успіху тоді, коли занедбано дану кооперативну справу оперти на масі або коли замало дбається про пропаганду і освідомлювання членів та тих, які стануть членами кооперативу, або ними стати повинні.

„Труд“ по своїй головній меті, означеній статутом, типова кооператива робітничі пролетарки для досягнення кращих умов її праці, ліпшого зарібку, — та для служби суспільній потребі в добрім що до роду і недорогоїм що до ціни одягу, біллію і т. д. Надто має „Труд“ удержувати школи ручних робіт, кравецтва, дамської конфекції, моднярства, гафтів і штучних цвітів, вести бурсу для дівчат, побираючи науку в товаристві і доставляючи їм опіки і помешкання за можливо найменшою оплатою. Широкою є отже область діяльності „Труд“ у, а заінцішована акція освоювання таких кооперативів скрізь по містах і містечках це справа, що доторкає самої суті інтересів не тільки нашого жіноцтва, але взагалі всего українського суспільства.

В парі з цєю шириною завдань мусять іти організаційна робота. Не було б доцільно освоювати „Труд“-и вже там, де є тільки 5—7—12 членів основателів, а нема ще більшого числа, нпр. бодай сотки, свідомих справи жінок, де не було ще ніякої жіночої організації і нелегко для „Труд“ у єднати маси та відповідний капітал, а треба освоювати „Труд“ тільки там, де є більше число кооперативно освідомлених жінок, що розуміють мету кооперативу та мають волю зорганізуватися в „Труд“-і.

Тим кооперативним освідомлюванням і взагалі підготовуванням основ під свою кооперативу повинен в дотичному окрузі зайнятися пропонований львівський „Труд ом“ організаційний комітет в порозумінню з місцевим комітетом організації кооперативів, коли він є, або в порозумінню з кооперативом о повітовім характері, що веде в околиці організаційну роботу. Коли порозуміння є, скликати на нараду тих, для яких задумується кооперативу оснувати, а на нараді:

а) пояснити мету кооперативу,
б) засоби кооперативної роботи (сильна і загальна організація солідарної самопомочи),
в) вказати мету і план праці кооперативу, що її освоюється,
г) докладно пояснити статут „Труд“ у, який підпишуть відтак основателі та до якого відразу вступити з уділами більше число членів.

Таких нарад і викладів повинно бути перед заснуванням „Труд“ у більше, іменно тільки повинно їх

бути, кілька треба, щоб освідомити багато жінок в усіх дотичних справах. Найліпше було би, колиби цими нарадами проводив і викладав хтось з фахових кооператорів або при філії „Просвіти“ чи філії „Сільського Господаря“ або при місцевій „Жіночій Громаді“. В першій виїзних обставинах треба би зголосити відчит до староства, подаючи місце збору, предмет відчиту (т. є. про жіночі кооперативи) і докладно подати імя референта чи референта.

На відчит спрощувати жіноцтво не тільки даного міста, а і жіноцтво всієї околиці. Особливо треба запрошувати господарині селянки і сільські дівчата. „Труд“ має переняти у свої руки „власне одягництво“. Ми народ в 95 проц. селянський, село у нас головна основа кооперативної праці в усіх її напрямках, справа переняття власного одягництва у свої фахові руки це від давна найпекуційша потреба власне нашого села, тому на село треба йти українському жіноцтву з його кооперативними планами.

На селі зреалізує міське жіноцтво як можна найкрасше свої плани і сповнить культурну місію! Те село наше завдяки саможертвенній праці не багатіох з тих мужчин, які в час народної руїни не замкнулись в хаті і не потонули в безодні рожевих надій на чужу поміч, а активно працювали далі для брата „гречкосія“, — дуже заінтересоване справою кооперативу. Виклади про кооперативну сислухують на селі з увагою, яку ледви чи мав колибудь її найкращий бесідник по політичних вічах. Жінки бувають часто на викладах. Хайже від тепер зїзджають спеціально тільки до тих сільських жінок українські інтелігентки з міст і по свому, по жіночому заговорять в загальній жіночій справі до жінки селянки. Хай організується жіноцтво на твердих основах матеріальних інтересів міста і села, багатих і бідних, культурних і менше культурних. Жіноцтво володіє світом, то є формально, і не має прав“ — сказано давно. Хайже свідомі Українки беруться планоно і консеквентно володіти естетичним смаком всего українського жіноцтва, учать його гігієни життя особистого і родинного, товариського життя, ошадности, домашнього господарства, хай дійсно доставлять нашим жінкам і всему суспільству доброго і дешевого одягу, а осягнувши бодай часті цих своїх цілей, сповнять найкрасше те завдання, яке — побіч широкого учинювання — може жінка, а і взагалі людина, тепер сповнити в життю.

Статути на взір для пропагаторської роботи і, коли вже будуть створені умови під кооперативу, для оснування „Труд“ у, можна дістати в Краєвім Союзі Ревізіонім у Львові, ул. Домініканська ч. 11.

Що ж до предмету підприємства пропонується в § 5. статутів, який поліщено в формулярах чистим, не задрукованим, вписувати:

„До переведення своєї цілі буде кооператива:

а) вести кравецькі робітні уборів жіночих, діточих і мужських;
б) вести сталі і вандрівні крамничі матерії, ниток, пряжі, одіжи, білля, капелюхів, обуви, матеріялів і прикрас потрібних до убрань, образів, книжок і газет, приладів до шиття і ручних робіт, косметиків, діточих забавок, квітів;
в) удержувати школи і курси ручних робіт, шиття білля, кравецтва, дамської конфекції, моднярства, гафтів, штучних квітів, кухарські, самаританські, першої потреби в наглих випадках;

г) удержувати бурсу для дівчат, побираючи науку в кооперативі і доставляючи опіки і помешкання за можливо найменшою оплатою робітницями, що заняті в кооперативі, а не мають ні помочи ні опіки;

г) приймати капітали потрібні до ведення інтересів кооперативу за умовленим опроцентуванням;

д) ширити кооперативні ідеї, а з окрема принципи роцдельської споживчої кооперативу, розповсюджувати знання гігієни жінки, дитини і взагалі чоловіка, дбати про розвій і досконалення почуття краси, гармонії і естетики в життю особистім, родиннім і в ширшій життю суспільнім — та для осягнення тих цілей поширювати відповідну літературу, улашувати виклади і курси, організувати спорти і забави, прогульки, вистави жіночих робіт і зразкових жіночих господарств“.

Назву пропоную: „Труд українських жінок, кооператива з обмеженою порукою в . . . .“. Один уділ повинен виносити квоту відповідну матеріальній спроможності даної околиці, однак може не менше 1.000 мп. Вишове 200 мп. Поруку прийняти § до 5 ти кратної висоти уділу, хоч можна би, коли треба взяти під увагу відповідальність тільки уділами.

Взагалі при оснуванні „Труд“ не забути обчислити докладно, з олівцем в руці, потрібний капітал для отворення інтересу і для відповідного його ведення та все мати на увазі, що оснувати кооперативу дуже легко і це може перший ліпший гурт 10 ти людей, однак не легко, а нераз навіть і й дуже трудно, вести як слід назначені кооперативні інтереси та зробити її так важною, щоб мала раз на все запевнений розвій.

Покажіть, українські жінки, що зумієте жіночі „Труд“ и розпропагувати скрізь по наших містах, містечках, а головно по селах і запевнити своїй кооперативній організації будучину!

Ожидаємо.

А. Гаврилко.

Чому підорожжіла нафта?

В найближшій часі ціна нафти має піти значно в гору. З кругів польського міністерства торгівлі і промислу пояснюють, що безпосередньою причиною цього подорожіння є знижка продукції ропи, через що кошти її добування є все більші. А продукція ропи спадає тому, що терен, на котрім відбувається верчення, вже вичерпується. Нових жерел не відкрито. В слід за спадком продукції ропи піднеслася її ціна. Ще кілька місяців тому можна було набути ропу по 32—35 мп. за кільограм, сьогодні кільо ропи коштує 52—55 мп. Тимчасом запаси ропи вичерпуються, продукція спадає. Подорожжіла не тільки нафта, але й парафіна. Взагалі ситуація в торгівлі нафтою основно змінилася.

Давнійше ціни за границею в порівнянні з цінами краєвими були дуже високі. Тепер ціни нафти за границею значно упали наслідком зменшення коштів морського транспорту з Америки до Європи а також наслідком зросту продукції в Америці. Спадок цін нафти на світовім ринку витворив некорисні конюнктури. Тому краєві рафінерії хотять відбити собі зиски на внутрішнім ринку, тим більше, що тут нафта скартельована. Майже ціла продукція нафти сконцентрована в синдикаті „Країо нафта“, наслідком чого підвишка цін, при недовостачі конкуренції, іде легко. З огляду на вільну торгівлю польський уряд цін не визначає. На будуче не видати кращих перспектив. Поліпшення у нас може наступити

аж тоді, коли піднесеться продукція. Не треба однак забувати, що на ній тяжить державний податок, який виносить 40 мп. від кіля. Наложено його, щоб поліпшити державні фінанси, а є він в порівнянні з передвоєнним податком, побираним в Галичині, оцінений в золотій валюті, два рази менший.

Нові європейські валюти.

Нема сумніву, що коли Европа поверне колись до нормального економічного життя, буде послугуватися, о скільки ходити о Німеччину, Австрію, Польщу і Росію, а може й деякі інші держави, новою валютою, над котрою вже подекуди застановляються. Так виводить „Manchester Guardian“. Старі назви: марка, корона та інші може лишатися, лише представляти муть зовсім нові вальори. Конверсія старих марок на нові наступить на тій основі, що вартість їх буде далеко менша, чим шість зеренечки золота, які доси репрезентували номінально. До переведення цієї валютної реформи потрібна наперед фінансова стабілізація, яком європейські держави доси не можуть похвалитися. Всеж таки німецькі економісти застановляються вже над вартістю, яку признають своїй новій марці, хотіли німецькі держави далеко до фінансової рівноваги, а майбутній бюджет викаже напевно знову дефіцит, коли мимо оживленого торговельного руху вартість привозу значно перевищує вартість вивозу.

Польський валютний фонд.

Всьо золото і срібло, що належить до різних державних інституцій в Польщі, при переході на власність державного скарбу, пропускється через пробну палату, де витоплюється в спеціальних печах в окремі штаби ваги по 12 кг. Ті штаби штампують, нумерують по порядку, записують в окрему книгу, а потім передають на сховок до державної шадничої каси як ненарушимий золотий фонд та забезпечення польської валюти.

Курс грошей.

Курси заграничних валют. Львівська неофіційна біржа нотувала дня 6. ц. м.: американські долляри 4.400—4.410, одинки і двійки 4.300—4.310, канад. долляри 4.100—4.150, одинки і двійки 4.000—4.010, нім. марки 17.70—17.75, сотки 17.20—17.30, дрібні 16.80—17.00, леї 31.00—31.20, дрібні 30.30—30.50, чеські корони 70.00—71.50, дрібні 69.00 до 70.00, австрійські тисячки з нової емісії 1.000—1.050, старої емісії 2.700—2.800, сотки нової емісії 100.80—000.00, стар. емісії 270.00—000.00, 50-коронівки 50.00—140.00, 20-коронівки 20—45, 10-коронівки 10—26, 1-ки і 2-ки 1.00—1.20, рублі 5 сотки 1.70—2.20, сотки 3.00—3.50, 25-рубл. 1.70—2.10, 10-рубл. 1.60—1.65, решта дрібних від 90—1.20 думські тис. 00.00—00.00, думські 250-рубл. 00.00 до 00.00 карбованці 1.00—2.00, гривни 3.00—4.00, франц. франки 350—360, фунти штер. 16.500—16.600, шв. франки 780—800. Золото: 20-кор. 14.800—15.000, 20-франківки 14.200—14.300, 20-марківки 15.000—15.200, фунти шт. 14.600—14.700, 10-рубл. 18.500—18.600, дол. 4.300—4.320. Срібло: Австр. корони 285—290, 5-кор. 1400—1500, фльорени 720—750, рублі 1.150—1.200, копійки 0.00—0.00, амер. долляри 2.600—2.650, половини і чвертки 2.500—2.520, канад. долляри 2.400—2.450, дрібні 2.300—2.320, леї 250 до 255.

шукує. По списанню протоколу в комісаріаті при ул. Яблоновских, арештованого випущено на волю, сконфіскувавши йому тільки легітимацію „для справдження“ іден-тичності, яку а ент зобов'язався до ручити властителей до 12 год. слідуєчого дня. Та вже минуло 48 годин, а легітимації не доручено.

— Японія — в її книжон. В році 1920. видано в Японії 36.179 нових книжок. З того припадає на літературу 9225, на суспільні науки 9 84, на промислові теми 6561, книжки про виховання 4492, релігійні 2722, природничі 1662, медичні 1243, військові підручники 603, філософічні 467. Перекладів лише 148.

— Смерть бандитів здемонізована. В п'ятницю, 3. ц. м. застріли в янівським цвинтарі здемонізований польський вахмістр Рогозинські.

— Білоруський правління в школах у Бєлавабі. Румунські власті ввели в Бєсарабії білоруський правопис. (Рпр.).

З хвилю бандитизму. В Антошків, цшанівського повіту, напало 5 ох бандитів на дім Анни Антонюк і зрабували гроші та дорогі речі. В Радомським повіті вивязався білї поліції зі влодіями. Серед стрілянини зловлено двох бандитів а двох убито на місці. Від „полонених“ відобрано нарабовані речі, вартістю 3 мільонів мп. — В справі уби-того недавно у Львові візника Те-ненбавма виявилось, що його за-стрілив якийсь Мах за те, що Те-ненбавма не хотів везти його до лю-бовниці на Снопків. Маха зловили.

— Як те є в Англії. Англійське право знайшло вже спосіб, як за-опікуватися в'язнем, що виходить з тюрми по відбутій карі, щоби сей час знову не кинувся в обійми злочин-ів. Передівсім дбають власті, щоби звільнений в'язень виглядав на порядного чоловіка, на якого ніхто не тикає пальцями: отже вбирають його в нову одіж, та дають доста-точно скільки грошей на прожиток, доки чоловік не знайде собі чесної праці. Крім цього є спеці-альні товариства, що опікуються такими людьми і шукають для них відповідного заняття.

— Чого шукають? В Глубічку пов. Борщів, жандарм Соболевский пе-

ревів дня 2. ц. м. ревізію особисту і ревізію валізки у місцевого селя-нина Антона Косара, бувшого гро-мадського комісара, який повертав зі Львова. Ревізія відбулася на под-вірю перед хатою. Зачим і чого шукали в нього, не знати. Ревізія в дбулася так несподівано, що не-дали А. Косареві навіть зайти в хату.

— З малопольської Абелчи. У Вой-нилові витрубів громадський полі-ціант дня 28. лютого ц. р. на рин-ку, що під карою не вільно нікому згортати, ані усувати на ринку со-ломи (яка порозтрясана по цілїм ринку і змішана з кінськими відхо-дами якраз тепер під теплішу по-ру гние і затроєє смородом воздух на ринку і сусідніх улицах). Цікаво, як віднесеться старство в Калуші до того знаменитого зарядження громадського уряду місточка Вой-нилів.

— Пригода маєстера саліни. Касієв саліни в Долині вертав вечером до дому з валізкою, в якій було 3 мільони для виїзати робітникам. Пе-ред самою хатою напало на нього трьох бандитів і вирвали йому ва-лізку з рук. Тоді він ранив одного в руку і тим робом розігнав бан-дитів та відібрав гроші.

— З театру. В середу, 8. марта по знижених цінах „Примари“, дра-ма Г. Ібзена. — В четвер, 9. марта четвєртий раз „Тартюф“, комедія Ж. Молієра.

Рух в українських товариствах.

З життя українських інженерів.

Дня 26. лютого с. р. відбулися у Львові загальні збори „Україн-ського Технічного Товариства“. Пі-сля уділення абсолютної уступа-ючому відлову вибрано новий від-діл, в склад котрого увійшли: інж. Теофіл Рижевський як голова, інж. Остап Бобикевич як секретар, інж. Віктор Трач як скарбник.

Товариство, оснозане перед са-мим вибухом світової війни, не мо-гло ще розвинути як слід своєї діяльності з причини воєнної хур-товини, та все таки стало вже не-

раз в пригоді нашій суспільности, прихдячи особливо в поміч нашій академічній молодіжї, яка особли-во тепер так горнеться до технічних студій. На зборах виязалася ди-скусія над поширенням діяльності Тов-а, головно роздобуттям фон-дів улаштування публичних від-читів з обсягу техніки, заснованням бібліотеки, піддержанням товари-ських зносин в краю, і з товари-шами за границею, та співучастю Т-ва в економічнім і промисловім життї нашого народа. До здійс-нення отсеї програми Тов-а по-трібна конечно співучасть усіх то-варишів-інженерів не тільки місце-вих, але і з провінції, тому. Виділ сею дорогою закликає усіх інжи-нерів вступати в члени Тов-а, та подає до відома, що в домівці Тов-а при вул. Оссолинських ч. 6, відбуваються в кожду середу вече-ром товариські сходини, на котрі Виділ запрошує як місцевих, так замісцевих товаришів, що случайно в сей день находяться у Львові. (Закордонні часописи просяться о передрук).

З Товариства для розвитку ру-дської штуки. На днях відбулися су-сидні членів стов. під о. сов. А. Стефановича, на котрих раджено над способами віднови стоварише-ня. Всі члени висказали проти лі-квідації стов.; признано конечно потребу скорой віднови стовари-шення і згуртовання в ньому на за-садах кооперації наших архітектів, малярів, різьбарів, золотарів і ин. Підношено, що стоваришення від-повідно поведене могло би дати захист численним артистам, емігран-там з Придніпрянщини. Рішено скли-кати Загальні Збори на неділю, 26. квітня год. 11. перед пол. в домів-ці „Мішанського Брацтва“ вул. Ру-ська ч. 3 для вибору нової Надзи-раючої Ради (6 членів) і переве-дення зміни статута. Ходить о змі-ну назви на „Товариство для роз-вою української штуки“, піднесення вписового до 100 мп. і уділу що-найменше до висоти 1.000 мп. В дискусії над спос-бами віднови стоваришення забирали голос дир. д-р Стефан Федак, о. А. Стефанович, дир. О. Савич, о. проф. И. Засли-рещ, д-р В. Бачинський, рад. Ю.

Мудрак, П. Сенюта і А. Оприск. Рі-шено розвинути акцію в цілі при-єднування нових членів, котрі мо-жуть зголошуватися щоденно вече-ром між год. 7—8 в льокалі „Мі-шанського Брацтва“ у пп. А. Опри-ска або П. Сенюти.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Михайло Кочеровський учитель, упокоївся дня 13. грудня 1921 р. по довгій і тяжкій недужі в 59 році життя а 40-ім р. учитель-ства. В. Й. П. 835 1—1

ЖЕРТВИ.

Осесвий фонд.

На пресовий фонд української незалежної преси зложили в марках: о. Сев. Наконечний Лдзіне 1000, Йосиф Салъц Перегін-сько 1000, о. Омелян Менцін-ський Маластів 300, о. Омелян Гнатківський Тисова 500, кли-че: Радника Ромуальда Думіна Ко-ломия д-ра М. Волошина Львів, Инж. Станіслава Григорієва Косів, Юліяна Карпинського Гаї нижні, Ференца Стрийського, Станіславів, Станіслава Гнатківського Львів; о. Іван Садовський Стінка 500, Климентій Кульчицький Станіславів 1000, кличе: Алексея Салака. Єроніма Радловського і Ле-ся Ткачука Станіславів; д-р Лев Кульчицький Львів 1000, кли-че: д-ра Олексу Пеленського Сам-бір, Миколу Гуменного Самбір, Зе-нона Кульчицького упр. школи Кол-баєвичі; Стахій Стеблець-кий суддя Чортків 2000, кличе: д-ра Окуневського Городенка, д-ра Яновича Станіславів, д-ра Ваня Зо-лочів, о. Тимуса Гумніська, о. Це-гельського Струсів; дир. Антін Гладишовський Львів 2000, о. Василь Пришляк Барилів 500.

Ольга зі Смиловичів і Сефрон Сосенка склали за приводо свого вінчання, яке відбулося в Поморя-нах дня 14 лютого с. р. 2000 мп. для арештованих та інтернованих. 846 1—1

НАДІСЛАНЕ.

Конц п'єнта рутинованого прийме зараз 811 1—4
адв. д-р Р. Секе а в Перемишлі, Фредри б.

ОПОВІСТКИ.

Народний театр Тов. „Українська Бєсїда“ у Львові, під артистичним про-водом Олександра Загарова. Сала Тов. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5.
Середа, 8. марта: „ПРИМАРИ“, дра-ма на 3. дії Г. Ібзена. — Ціни місць зни-жені.

Четвер, 9. марта: четвєртий раз — „ТАРТЮФ“, комедія на 4. дії Ж. Молієра. Почаго о годині 7-31 вечєром.
Білети в ціні від 500—200 мп. продає „Народня Торгов-я“, а в день вистави від год. 4-30 попол. Часа театру Х 1—?

Вач в честь Миколи Вороного. В неділю дня 19 марта групою мо-лодох письменників і поетів ула-штовується „Вечір на честь Миколи Вороного“. У вечєрі приймуть участь кращі українські літературні і артистичні сили та буде відчитано найновіші твори ювілянта. Увесь дохід призначено на голодуючих поетів перебуваючих за межою краю.

Товариство на яких викладач ім. Петра Могилки. У второк 7. марта, виклад проф. д-ра Ф. Колесси на тему: „Заговори як жєрело обря-дової поезії“. Сала „Української Бєсїди“. Почаго о 5. год. по по-лудни. Вступ безплатний.
Поєр Рогатинщини! Господарсько-ор. Сала і філія „Просвіти“ в Рогатині

уладжують 4-недільний кооперативний курс, який розпочнеться 14 марта с. р. коли зголоситься найменше 20 кандидатів. Зголошення приймається в канцелярії ад-воката Д-ра С. Гладкого (українська гімназія) в Рогатині. Проєгра курсу обійме: 1) Книговодство, 2) купецькі рахунки, 3) купецька кореспонденція, 4) товарознав-ство, 5) торговельне і вексельне право, 6) теорія і практика кооперації і закони о кооперативах. Умови прийяття: укінчений 16-ий рік життя, добре знання читання і писання оплата за науку з гори при вписі 2.500 мп. Кандидати мають виказатися го-рученням від місцевої читальні „Просвіти“ або иншої української інституції згл. від священника або учителя. Блищі інформації при вписі. 830 1—2

Дня 8. марта (середа) о год 6 ве-чером відбудеться в сали Технологічно-го Інституту вул. Булярда ч. 5. (бічна Ба-торого) — виклад інж. Лбанського на тему: „Явища світлістичні“ з світ-ляними образами. Вступ по 100 мп. — для студентів 30 мп. 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знав би де находится в Гулин Дмитро, зволить повідомити Сподотюка Павла, Джури в. Попельники, пов. Снятин. 829 1—2

Дрібні оголошення.

ПОТРІБНИИ сейчас інструктор до 2 д-тей І. гімн. і ІІ. на. Зголошення враз з у-слівями слати на а-дресу: Уряд парох. в Ляховичах Зарічних п. Журавно. 832 1-2

ДАХІВКУ палену і бляху поцинкова-ну по найнижчих ці-нах продає „УБУС“, Львів, вул. Оссолин-ських б. XVI 1-10.

ДЯК, Матей Кухоль-ський з теноровим голосом, умє пра-вити хор, глядає по-сади. Адреса: Хло-півка п. Хоростків. 836 1-4

АКАДЕМІК, вправ-ний інструктор, обійме сейчас лекцію на селі Зголошення до Уряду парохії Ви-писки п. Перемишля-ни. 838 1-1

ІСПИТОВАНИИ дяк управитель хораль-ного співу також уміє ткацтво, глядає поса-ди. Зголошення до Уряду парохії Бруна-рі п. Світлиця коло Грибова. 837 1-4

24 МОРГІВ і біль-ше доброго пше-ничного ґрунту в Бор-щівським повіті, може купити Українець або Поляк. Ціна дуже приступна. Зголоше-ня до Із. Юркевича, Самбір, вул. Коашев-ського 12. 839 1—2

ПРОДАЮ 4 муро-вані доми і 2 пар-целі будівляні в цен-трі міста Надвірна. Відомість: Тоговель-на Агенція Львів, Са-пїги 28. 841 1—3

З ПРИЧИНИ вїзду є до продажі ре-альність в Бродях, що складається з 10 мор-гів городу в однім квадратовім куснику, господагських буди-нків, мешкання о 5 кім-натах і веранді; все в дуже добрім стані. Інформації: „Мель-ма“, Зиблікевича 24/ІІ. 842 1—2

АДВОКАТ присту-пить як спільник або обійме істнуючу адвокатську канцеля-рію у Львові або на провінції. Зголоше-ня до Адміністрації п. „Юрист“. 1—2

ГРУНТ 4 морговий в Дрогобичі про-дасть Торгов. Аген-ція Львів, Сапїги 28. 841а 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Тов. „НАША НАСА“ в ЖИДАЧЕВІ

відбудуться дня 22. марта (середа) 1922. о год. 12. в полудне в льокалі Товариства з слідуєчим денним порядком:

- 1) Відкриття Зборів.
- 2) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
- 3) Звіт з пєвстві.
- 4) Вибір Надзїрної Ради і Контроль-ної Комісії.
- 5) Вибір Дирекції, 826 1—1
- 6) Зміна статуту.
- 7) Внески членів.

На случай браку комплекту, відбу-дуться ті самі Загальні Збори і в тім са-мім льокалі о год. 1. пополудни.

За Виділ: Волод. Нарожняк Іван Біліньский секретар. предсідатель.

Млинське каміння

з правдивого французького кварцу продасть зараз „УБУС“ Львів, Оссолинських б. XIV 2—8

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Тов. „Народний Дім“ в ЖИДАЧЕВІ

відбудуться дня 22. марта 1922 р. о год 2. по полудни, з слідуєчим денним по-рядком:

- 1) Відкриття Зборів,
- 2) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів,
- 3) Відчитання звіту з ревізії.
- 4) Вибір Надзїрної Ради і Контроль-ної Комісії.
- 5) Вибір Дирекції, 827 1—1
- 6) Зміна статуту.
- 7) Внески членів.

На случай браку комплекту відбу-дуться ті самі Загальні Збори з тим са-мім денним порядком і в тім самім льо-калі, то є в льокалі „Нашої Каси“, о год. 3. по полудни.

Григорій Фадак Іван Головинич секретар. предсідатель.

АДВОКАТ

До Олекса Рїпецький

веде канцелярію в соналі дім Повітового Тов. Кредитового 821 1—2

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВ-А ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, Ринок 10, поручає такі книжки:

- 1) О. Андрикович: Моя популярність (оповідання), 2) М. Горький: Матьма, оповідання, 3) Вересаєв: Записки лікаря, 4) Г. Байрон: Чайльд-Гарольдова Мандрування, 5) Данте Alighieri.

ЛІКАР

Д-р В. КОВІЛЬНИК

821 ординує 1-5

у **ВИВКАХ**.

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ

Д-р Роман Секела

веде канцелярію 812 2-4

в **ПЕРЕМІШЛІ** при вул Фредри 6 (обіч Рянку), число телефону 149.

В школі наша будучність!

ДЗВОНИ

з найкращого металю о чистім, звінкім голосі, по найдешевшій ціві та з 25-літньою гарантією можна купити або замовити в

Першій Українсько-американській фірмі і експеди дзвенів

К. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО

ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 64.

УВАГА: Моя фірма не мала і не має нічого спільного з фірмою Братя Фельчинські 736 Калущі і Перемишль. 0-2

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вівторка 7. марта 1922.

вільмову драму з життя повденної лютерантї великих промисловців, що відграється в Варшаві і Лодзі, в двох частях п. н.

„СТРІЛ“

СЕРІЯ II-га, ДРАМА В 6 АКТАХ п. н.

„На манівцях життя“

В II. серії виступає в одній із жіночих роль так мило записана в памяти Львовян ІРИНА БОГУСС ГЕЛЛЕРОВА.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства взаємного кредиту „ВІРА“ стоварищення зареєстрованого з обмеженою порукою в **ПЕРЕМІШЛІ**

відбудуться в п'ятницю, д. 17. марта 1922, о год. 2. попол. в комітатах Товариства.

На денний порядку:

- 1) Отворення Загальних Зборів через председателя;
- 2) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів;
- 3) Звіт Дирекції і білянс за рк 1921;
- 4) Відчитання Звіту з ревізії стоварищення з рамени Кр. Союза Рев. у Львові;
- 5) Звіт ревізійної комісії з внесенням на уділення абсолютотї;
- 6) Проект покриття білянсової страги;
- 7) Вибір 2 членів надзірної Ради і 1 заступника;
- 8) Затвердження 2 членів Дирекції і 1 заступника;
- 9) Вибір 3 членів ревізійної комісії;
- 10) Зміна статута.

На случай неспрсутности приписаного числа членів нові Збори відбудуться тогоч дня о год. 3. попол. без огляду на число пррсутних членів.

За Надзірну Раду:

Роман Дмоховський Мих. Котович председатель. 843 1-1 секретар.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Тов-а „Читальня Прорвіти“ в Хирові відбудуться в домі Спільки торговельної і задаткової в локалі читальні „Прорвіти“ дня 12. марта 1922 р. о год. 5., а в разі браку комплсту о год. 6. пополудни.

Денний порядок:

- 1) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів;
- 2) Справоздання з діяльности Тов-а;
- 3) Вибір Виділу;
- 4) Внесення і запити.

Просимо всіх членів точно явитися.

За Виділ Тов-а Чит. Філії Тов. „Прорвіти“:

Мих. Чуквінський Іван Вахович 828 голова. 1-1 член Виділу.

Урядово уповноважене до парцеляції одинокое українське ПАРЦЕЛЯЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО:

„ЗЕМЛЯ“

стов. зар. з обм. порукою

у **ЛЬВОВІ**, Ринок 43, ч. телеф. 533.

переводить парцеляції і приймає 7кладки до обороту на 10% і висше в 24 після умови. 4-2

Прибувших з Америки

посідаючих „American Citizenship“ або „Canadian Citizenship“ проситься подати свої адреси під: Володимир Юрковський, Адміністрація „Вістника“. 844 1-1

Шукаю спільника міліонера

до поширення дуже реентовного підприємства. Зголошення до Адміністрації під інтерес. 845 1-1

„Про пасіку і пчоли“

підручник для пасічників з ілюстрац. Зміст книжки: 1) Давні і новітні удли, 2) Як пчоли виробляють мід і віск, 3) Весняні роботи в пасіці, 4) Роення пчіл, 5) Штучні рої, 6) Хиби в пасіці, 7) Осінні роботи в пасіці, 8) Зимування пчіл, 9) Приряди пасічника, 10) Пожиток з пчіл: Медове пиво, Питний мід, Овочево-медове вино. Вишняк, деревняк і малиняк, Медівники, Головні правила для пасічників.

Ціна книжки лише 150 мк. замовляти у ГРИГОРІЯ ГАНУЛЯКА, Львів, 833 Куркова ч. 10. 1-1

ГАЛИЧАНЕ!!!

Прийшла вже пора, замовляти весняні костюми, плащі, убрання, накладки в першорядній робітній мужеської конфекції. — Артистичне і точне викінчення замовлень ШКОЛА ВІДЕНСЬКОГО МУЖЕСЬКОГО І ЖІНОЧОГО КРОЮ

МАРКА МІТІЄВСЬКОГО ЛЬВІВ, ВУЛ. СВ. ІОСИФА Ч. 6, 845а біля костела св. Антона. 1-1

„ПОЛОТНО“ Львів Зіморвича 20. Полотна, пайги, сукна, мотузні вишивки. 736 гоби. 0-2

Конкурс.

Підписане Товариство оголошує отримати конкурс на посаду управительки краєвського варстату в Тернополі. Вимоги: основне знання крою і шиття жіночого одіння (костюмів, плащів, суконь і діточих убрань, як також шиття білля. — Платня після умови. Зголошення проситься слати до 20. березня 1922. на руки п. КОНРАДОВОЇ в ТЕРНОПОЛІ вул. Петра Скарги. 820 2-3

На весняний сезон

доставляємо

залізи та деревляні ПЛУГИ, БОРОНИ, пільне і огородове НАСІННЯ

та все в рільнім і домашнім господарстві потрібне. цінними і окремі спеціальні оферти на жадання висилаємо Нашии Членам даємо товарів звороти, які в минушій році виносили 5% від закупна. — Від уділів і щадничих вкладок платимо 10% відсотків

Краєвий Союз Господарських Спідок у **ЛЬВОВІ**, ЗІМОРОВИЧА 20, силеп у **ЛЬВОВІ** ГОРОДЕЦЬКА 95.

КНИГАРНЯ
СТАВРОПИГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТА
продає
ЕВАНГЕЛІЄ страстне велике брошуроване по 200 мп.
ТРИОД ЦВІТНА брош. по 4000
оправлена по 5500
813 2-3 пістна брош. по 3500
оправл. по 4500

Кожний господар, який бажає: як слід приготувитися до весняних робіт, мати взірцевий сад чи город та урожай і дохід
Та взагалі думає: розвести поступову садівничо-огородничу господарку в хосен собі а другим на взір
хай негайно купить: багато ілюстрований підручник з вічним календарем шомісячної роботи в саді, городі і пасіці.
Ціна 360 мп. в почт. перасиланню.

„Рік в садку і городі“

Кооперативам, Читальням „Прорвіти“, Вп. п. Учителям при більших замовленнях значний опуст. Як що нема в найближшій книгарні, кажіть спровадити або замовити у видавця Д-ра С. Дмоховського, Перемишль, Зелена 5. 774

